

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. I. Quid sit dispensatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

TRACTATUS II.

DE

DISPENSATIONE

IMPEDIMENTORVM

MATRIMONII.

CAPVT PRIMVM.

Quid sit Dispensatio, & qua ratione interpretanda?

DISPENSATIO, ut habet Gloss. C. Requiritis 1. 2. 9. 7. V. ut plerique, & ap. Sanc. lib. 8. marr. d. 1. n. 2. Caitrop. r. 1. tr. 3. d. 6. p. 1. n. 2. alique ap. Dian. p. 8. tr. 1. 3. Ref. 1. Est iuris relaxatio facta cum cognitione causa ab eo, qui potest relaxare. Clarius: est altius iuris actionis, quo pro aliquo peculiari casu, vel persona, tollitur obligatio alicuius legis, ea lege interim in suo robore pro aliis remanente.

2. Hæc igitur dispensatio strictè est interpretanda, salva semper proprietate verborum: vide C. 1. de filiis Presb. in 6. Sanc. l. c. Ratio est, quia natura dispensationis est contra ius commune, illud enim tollit pro aliquo casu, vel persona particulari; ergo est odiosa iuri, atque adeo bono communi, propter quod latum est ius; ergo quanto minus potest, debet extendi.

3. Hinc sequitur, etiam dispensationes Matrimoniales, de quibus loquimur, debere strictè interpretari: iact enim etiam ipsæ vulnerant ius commune, & ita sustinet communis opinio. Ita Sanc. l. c. n. 3. o. Nihilominus Merolla 1. d. 4. c. 6. n. 28. cum aliis tenet has largam habere interpretationem. Ratio est, inquit, quia ex communi doctrina, quando per aliquam dispositionem redimus ad observantiam iuris, illa dispositio non est odiosa iuri, sed illi favens, quia iam illud servat: Sed per dispensationes Matrimoniales redimus ad ius naturæ, concedentis amplissimam libertatem in Matrimoniis: ergo odiosæ illæ non sunt, adeoque nec strictè intelligendæ: Bono autem communi larga hæc interpretatio nocere, dicenda non est, quandoquidem favet primordiali hominum libertati in Matrimoniis contrahendis.

4. Hæc Merollæ opinio nimis probat, ideoque probat nihil, probat enim omnem dispensationem habere largam interpretationem, quia hæc semper favet hominum primordiali libertati. Ad argumentum ergo ipsius, concessa Maiore, neganda est Minor; nam ius naturæ non præcipit, sed solum non prohibet Matrimonia, ad quæ Natura ipsa propendet. Si ergo à iure positivo aliqua ex illis, ob commune bonum, prohibetur, (ut certè prohibetur) sanè in casibus deinde, in quibus pro aliquo ex his prohibitis, dispensatur, ius, & bonum commune violabitur.

5. Quando dispensatio, æquivalere legi communi, qualis est dispensatio, quæ clauditur in iure communi, vel quæ conceditur communitati, largam profecto habet interpretationem, sed absque admiratione, quia tunc per illam ius commune non vulneratur, sed immo ius constituitur. Lege hæc, & similia apud Dianam p. 8. tr. 1. 3. ref. 3. 2. alioque citatos.

CAPVT II.

De potestate dispensandi.

1. **P**otestas, quam quis habet, sive ordinariam, sive delegatam, sed generaliter alicui concessam dispensandi cum omnibus, est late interpretanda. Ita Sanc. l. c. d. 2. n. 1. Suar. l. 6. de legibus, c. 17. L. 1. l. 2. c. 4. 2. n. 60. N 3 Ratio

quod prohibitum est iure naturæ, v.g. homicidium Innocentis cum animo volendi illud facere, est intrinsecè malum, concedo Majorem; cum animo illud nolendi facere, & cum certitudine, quod non faciet, est intrinsecè malum, nego Majorem, abstrahendo ab alio inconvenienti. Neque enim condemnabis eum, qui metu suæ mortis adactus, fingeret occidere Innocentem, proiciendo, v.g. contra illum sagittam, sciens certò, nullum illi se damnum allaturum, hæc enim non esset vera attentatio homicidii, sed solum, quasi illud forsita quædam attentatio quam licitè exhibere possum, ut ego mortem evitem. Quoniam ergo meticolosè contrahens cum dicto, impedimento scit pro certo, se nullum celebrare Matrimonium, illa non erit vera attentatio Matrimonii, atque adeo erit talis actio digna, quæ à metu gravi excusari à peccato possit. Atque hæc ad defendendam sententiam Sanchez merito dicta sunt.

7. Quod si sciens, te nullum celebrare Matrimonium, adhuc contra ius velis verè contrahere, tunc profecto non est mirum, si pecces, ut etiam peccares, si similem animum habens, contraheres cum impedimento inducto ab Ecclesia; nam tunc esset, nolle obedire legi, & animum fornicandi habere, &c.

8. Quid si prædictus impeditus iure naturæ putaret, se vere contrahere posse, & propterea metu coactus contraheret?

Respondeo, hunc multo minus peccaturum, quia bona fides cum invincibiliter ignorantem excusat, ea tamen fide ablata, ipsum se gerere non posse, ut coniugam, satis supra monuimus.

9. Affectum impedimento solum impediente, nec peccare in prædicto metu, si absint pericula, & inconvenientia dicta n. 4. similis ratio persuadet, nam, & ipsom tunc invalidum est non quidem ex ratione talis generis impedimenti, sed ex ratione universalis infra, ut diximus, explicanda, quod scilicet omne Matrimonium est nullum, si ex metu gravi contrahatur.

§. III. Qui putans impedimentum adesse, cum tamen non adfit, an valide contrahat?

De hac quaestione commodius agemus infra tr. 4. cap. 2. §. 2.

§. IV. Quam penam incurrant contrahentes cum impedimento.

Reviret. Præter peccatum, quando adest impedimentum solum impediens, & præter peccatum, & invaliditatem Matrimonii, quando adest impedimentum dirimens, nulla poena ipso facto universaliter incurritur ab impeditis, Matrimonium, non prævia dispensatione contrahentibus.

Dico (universaliter) nam incurritur excommunicatio ipso facto, sed non reservata in iis casibus, qui habentur in Clementina unica de consanguinitate, his verbis, *Eius qui scienter in gradibus consanguinitatis, & affinitatis Constitutione Canonica interdicti, aut cum Monialibus contrahere Matrimonium non verentur, nec non Religiosos, & Moniales, & Clericos in Sacris constitutos Matrimonium contrahentes, excommunicationis sententia, ipso facto, decernimus subiacere.*

Cum autem hæc Constitutio alia Impedimenta non meminerit, ad illa ex Regula Generali, quod odia sunt restringenda, extendi nequaquam debet; Ita Averfa q. 9. de m. r. s. 1. V. Denique. Vnde ex eodem principio res. Pontius lib. 7. marr. c. 41. n. 9. docet, hac excommunicatione non affici eos, qui cum obstringantur vinculo Cognationis legalis, vel spiritualis, Matrimonium inter se contrahunt, quia Constitutio solum meminit Consanguinitatis, & Affinitatis.